



ГАЗЕТА
ВETERANІВ ВІЙНИ

З нами Правда, з нами Справедливість, з нами Чесність і Честь

Третій Тост

2024 рік • ЛИСТОПАД • № 21-22 (765—766)



ЖИВУТЬ У СЕРЦІ ТА ГРАНІТІ

35 РОКІВ тому в Дніпропетровську було відкрито перший в Україні пам'ятник загиблим воїнам-«афганцям». Про те, як це відбувалося, читайте на 4-5-й стор.

Законотворчість

ЗАКОНОДАВЧО ЗАКРІПЛЯТЬ ПОНЯТТЯ «громадські об'єднання ветеранів війни»

Верховна Рада України прийняла у першому читанні законопроект, яким визначається правовий статус громадських об'єднань ветеранів війни, їхня роль у підтримці та реінтеграції ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни та членів сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України.

ДОКУМЕНТ запроваджує новий юридичний термін – «громадські об'єднання ветеранів війни». Також вдосконалює процедуру реєстрації таких об'єднань. Це дозволить їм ефективніше захищати інтереси ветеранів й ветеранок, членів їхніх сімей, родин загиблих (померлих) захисників і захисниць України.

Прийняття цього законопроекту є важливою складовою у забезпеченні державної підтримки ветеранів війни та їхніх сімей. Він також сприяє подальшому розвитку громадянського суспільства в Україні.

«Це черговий крок до підвищення ролі громадських організацій, які надають важливу підтримку нашим ветеранам та їхнім родинам, родинам загиблих (померлих) захисників і захисниць України. Ми маємо забезпечити належну правову базу для їхньої діяльності», – зазначив заступник міністра у справах ветеранів України Фархад Фархадов.

Більш детально ознайомитися із законопроектом про внесення змін до деяких законів України щодо правового статусу громадських об'єднань ветеранів війни можна за посиланням <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43907>.

Соціальний захист

ЖИТЛО ДЛЯ ВОЇНІВ-ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ

За ініціативи Мінветеранів Кабінет Міністрів України ухвалив рішення про додатковий розподіл субвенцій з державного бюджету, передбачених у 2024 році, місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за житло особам з інвалідністю внаслідок війни першої - другої групи, які брали участь в бойових діях на території інших держав, і членам сімей загиблих (померлих) таких ветеранів.

ВІДПОВІДНО до рішення, 241623,581 тис. гривень спрямують на забезпечення грошової компенсації 119 одержувачів. Найближчим часом, після надходження коштів до облдержадміністрацій, вони будуть перераховані на спеціальні рахунки одержувачів, відкриті в Ощадбанку. Після зарахування ветерани і члени сімей загиблих зможуть придбати житло протягом року.

За сприяння Мінветеранів уряд вже затвердив розподіл майже 400 мільйонів гривень для забезпечення житлом:

– осіб з інвалідністю АТО/ООС/Заходи оборони першої-другої групи, членів сімей загиблих захисників і захисниць – передбачено 2997556,8 тис. грн для виплати 1275 особам, вже виплачено 890 особам;

– АТО/ВПО – передбачено 2352737,5 тис. грн для виплати 1015 особам, наразі виплату отримали 792 особи;

– особам з інвалідністю першої-другої групи з-поміж учасників бойових дій на території інших держав, членів сімей загиблих таких осіб – перед-

бачено 641110,081 тис. грн для виплати 307 особам, вже виплачено 182 особам.

«Це стратегічно важливе рішення уряду. Додаткові 400 мільйонів гривень забезпечать житлом 119 родин воїнів-інтернаціоналістів – осіб з інвалідністю внаслідок війни першої-другої групи та членів сімей загиблих. Попри складні умови й безліч дискусій з приводу ставлення держави до учасників бойових дій попередніх періодів, ми разом з Міністерством фінансів виконуємо зобов'язання, взяті на себе державою багато років тому. Цим рішенням Мінветеранів повністю забезпечує усіх, хто стояв на квартирній черзі та закриває бюджетну програму для цієї категорії осіб», – зазначив заступник міністра у справах ветеранів України Руслан Приходько.

1000 ДНІВ СТІЙКОСТІ

1000 днів, які змінили Україну і світ



1000 днів широкомасштабної війни, 2 роки 8 місяців 27 днів тривоги, відчаю, стресу, молитов і водночас стійкості, мужності, спротиву, героїзму.

33 місяці ратного і трудового подвигу незламного народу.

На знімках: звільнення Херсона; кладовище уламків російських боєприпасів у Харкові.

ПОЛІТИКА ГЕРОЇВ

Президент України Володимир Зеленський представив План внутрішньої стійкості України



Перший пункт – «Єдність». За словами глави держави, без єдності не може бути необхідних результатів Плану перемоги.

«Світ може бути іноді глухим до окремих голосів, але не до цілого народу, який знає, чого

План внутрішньої стійкості України складається з десяти пунктів: «Єдність», «Фронт», «Зброя», «Гроші», «Енергетика», «Безпека», «Громади», «Людський капітал», «Культурний суверенітет», «Політика героїв». Президент Володимир Зеленський представив зміст Плану під час виступу у Верховній Раді 19 листопада.

хоче, працює об'єднано та вміє досягати своїх цілей», – зазначив глава держави.

Зокрема, саме завдяки єдності Україна досягла найбільшого рівня близькості з ЄС і НАТО за весь час незалежності. Президент закликав усіх у країні бути найшвидшими в ухваленні та реалізації рішень, необхідних для того, щоб Україна стала найшвидшою у вступі до Євросоюзу.

«Життєво важливим для всіх нас є й право України на членство в НАТО. Україна буде в Аль-

янсі. Буде, якщо ми з вами продовжимо говорити з Альянсом у єдності. Вся Україна як один. Тільки так народам не відмовляють», – додав Володимир Зеленський.

Другий пункт – «Фронт». Він передбачає конкретні заходи для стабілізації фронту, збільшення технологічності Сил оборони України, спрощення процесів і подолання бюрократії в армії.

(Закінчення на 2-й стор.)

ТРИВАЄ ПЕРЕДПЛАТА НА ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ НА 2025 РІК

АТ «Укрпошта» інформує, що триває передплата медіа із доставкою з січня в усіх об'єктах поштового зв'язку.

Терміни проведення передплати на медіа:

- загальнодержавні – до 25 грудня 2024 року;

- місцеві – до 27 грудня 2024 року.

Газету Української Співки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) «ТРЕТІЙ ТОСТ», де друкуються законодавчі матеріали з питань соціального захисту сімей загиблих військовослужбовців, інвалідів війни, учасників бойових дій, юридичні консультації, матеріали про життя і роботу організацій УСВА (територіальних, місцевих, районних), спогади, проза і поезія, можна передплатити у пунктах приймання передплати.

Вартість передплати на місяць – 36 грн (вартість з доставкою – 16 грн, приймання передплати – 20 грн), на три місяці – 68 грн, на шість місяців – 116 грн, на рік – 212 грн.

Наш індекс – 30224.

Підтримуйте газету воїнів-інтернаціоналістів «Третій тост» своєчасною передплатою.

ПОЛІТИКА ГЕРОІВ

Президент України Володимир Зеленський представив План внутрішньої стійкості України

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)

«Зміна підходів в управлінні людьми у Збройних Силах України, у Національній гвардії України, а також поширення найкращих практик управління, які застосовані в одних підрозділах, на всі інші елементи Сил оборони й безпеки України, є центральним завданням оборонної політики нашої держави», – зауважив Президент.

Третій пункт – «Зброя». У ньому йдеться про нарощування власного виробництва гармат та артилерійських снарядів, ракет і дронів у співпраці з партнерами. За словами Володимира Зеленського, українська зброя – це одна з основ незалежності.

«Безумовно, одним лише нарощуванням виробництва ми не можемо обійтися. Нам потрібно випереджати Росію в технологіях. Зараз часто ми шукаємо відповіді на їхні технологічні рішення. На жаль, але вони в них є. Потрібно, щоб вони шукали відповіді на наші технологічні рішення», – наголосив глава держави.

Четвертий пункт – «Гроші». Йдеться про побудову нової економічної політики, яка базуватиметься на підтримці українського підприємництва, детінізації бізнесу та безпеці його ведення, а також зниженні тиску з боку всіх державних інституцій.

«Саме така економічна політика може привести Україну до стійкого економічного зростання, достатнього рівня забезпеченості оборонних потреб України та збереження людського капіталу завдяки тому, що українці зможуть реалізовувати в Україні себе та свої прагнення. Без сильної економіки цього не буде. А сильної економіки не буде без поваги до підприєм-



ництва та підприємців», – зазначив Володимир Зеленський.

П'ятий пункт – «Енергетика». Він передбачає захист енергооб'єктів, заходи щодо підвищення енергоефективності та раціонального споживання ресурсів. Також йдеться про створення передумов для того, щоб Україна стала енергетичним хабом.

«Загалом енергетичний пункт Плану стійкості буде деталізований різними додатками – як закритими, так і відкритими, що в сукупності будуть чіткою енергетичною мапою для України на найближчі роки», – наголосив Президент.

Шостий пункт – «Безпека». У ньому йдеться саме про внутрішню безпеку, яка передбачає впровадження нової системи на загальнодержавному рівні: безпечна область, безпечне місто, безпечна громада. Він також охоплює заходи щодо укріплення державного кордону, детальну роботу з будівництва та реконструкції укріплень.

«Укріплення державного кордону України, навчання українців цивільного захисту й домедичної

допомоги, розгортання системи базової військової підготовки є довготерміновою необхідністю. І це не про страх. А про впевненість і спокій», – зауважив Володимир Зеленський.

Сьомий пункт – «Громади». Він базується на створенні системи максимальної ефективності управління у громадах, особливо тих, які прийняли переселенців та релокований бізнес. Також цей пункт передбачає збільшення міжнародного компонента роботи – співпрацю з країнами, які взяли під патронат окремі регіони чи міста. Крім того, передбачене створення спеціальних податкових умов для громад у прикордонних областях.

«Маємо не забувати й про наші громади, які зараз на тимчасово окупованій території. Ми не забудемо цього. Україні потрібна готовність на всіх рівнях для того, щоб у правильний час та в результаті правильних заходів ми могли відновити контроль над усією своєю територією. І повернути людей» – наголосив Президент.

Восьмий пункт – «Людсь-

кий капітал». Він містить кілька додатків, які базуються на новій українській політиці щодо відновлення житла, а також національному стандарті безбар'єрності. Окремий додаток присвячений новому підходу до освіти українських дітей, які перебувають за кордоном. Також цей пункт Плану передбачає модернізацію соціальної політики, зокрема системи охорони здоров'я, і розвиток співпраці між державою та церквою.

Крім того, у цьому пункті запропоновані конкретні рішення для збереження людського капіталу: створення інституту міжнародного громадянства, перезапуск дипломатичної служби, безкоштовне харчування для всіх школярів. Також буде створений спеціальний орган центральної виконавчої влади – Міністерство об'єднання українців, яке займатиметься справами глобальної української спільноти.

«Ми повинні створити всі умови для того, щоб українці – хоч би де вони перебували – справді могли відчувати себе українцями, працювати в Україні, з Україною, для України, зберігати справжній і сильний емоційний зв'язок із нашою державою, з усією нашою українською нацією, із її досягненнями, із її завданнями», – зауважив глава держави.

Дев'ятий пункт – «Культурний суверенітет». Він передбачає створення великої культурної коаліції та, зокрема, реалізацію формату «культурного Рамштайну», розвиток культурної дипломатії для просування українських наративів через культурні та мистецькі проекти за кордоном. Передбачено також формування календаря заходів для української культури в усіх регіонах світу з

метою системної підтримки українського контенту. Крім того, ідеться про створення сучасних культурних просторів, а також оновлення культурної інфраструктури.

«І найочевидніше – цілеспрямоване, системне створення нашого, українського контенту. Такого контенту, який здатен повністю замінити російський контент. Це інвестиції у створення українського культурного продукту для різних соціальних груп, різних вікових категорій. Передусім для наших дітей. І це питання про стійкість, це питання про нашу безпеку зараз і потім. Ми повинні переграти Росію в цьому», – зазначив Володимир Зеленський.

Десятий пункт – «Політика героїв». За словами Президента, саме цей пункт чи не найбільш відповідальний із морального погляду.

Його реалізація має врегулювати перехід із військової служби у статус ветерана. Він містить п'ять спеціальних додатків. Перший – щодо здоров'я та реабілітації ветеранів – передбачає спеціальні умови для захисників. Другий – про завершення підготовчих робіт для запуску програми помічника ветерана. Третій – щодо створення мережі ветеранських просторів у кожному регіоні України. Четвертий – про запровадження програми економічної та соціальної підтримки для ветеранів, зокрема на придбання житла. П'ятий – щодо освітніх ініціатив для ветеранів та їхніх дітей.

«Усе повинно дати інституційну гарантію того, що держава та суспільство завжди поруч із ветераном та його сім'єю. І це потрібно повністю, системно реалізувати», – наголосив Володимир Зеленський.

Повністю План внутрішньої стійкості України з усіма додатками буде представлений у грудні цього року. За словами Президента, документ фактично стане першою Українською доктриною, яка має провести державу від війни до миру.

СТОЯТЬ НА ЗАХИСТІ ДЕРЖАВИ

Президент України привітав воїнів інженерних військ, сержантський склад і воїнів Десантно-штурмових військ ЗСУ з їхніми професійними святами

ШАНОВНІ ВОЇНИ ІНЖЕНЕРНИХ ВІЙСЬК!

Вітаю вас із професійним святом – Днем інженерних військ.

Завдяки майстерності, організованості та хоробрості особового складу інженерні війська зарекомендували себе ефективним родом військ, який виконує необхідні завдання інженерного забезпечення Сил оборони України у найнебезпечніших і найскладніших умовах бойової обстановки.

Створюючи інженерні загородження на напрямках просування ворожих військ, проводячи обладнання бойових позицій для наших воїнів та знешкоджуючи тисячі ворожих мін і вибухонебезпечних предметів, українські військові сапери надійно підтримують наших воїнів та сприяють знищенню окупанта і збереженню Української держави.

Висловлюю подяку воїнам інженерних військ за результативність та відданість справі, які ви демонструєте під час виконання завдань.

Вшановуючи військовослужбовців цього роду військ, схилиємо голови перед пам'яттю героїв, які загинули у боротьбі за свободу і незалежність України. Завжди їх пам'ятатимемо.

Впевнений, що військовослужбовці інженерних військ й надалі надійно стоятимуть на захисті рідної землі.

Бажаю вам бойової вдачі та незмінної сили у захисті України та нових здобутків у боях з російським агресором.

Слава українським воїнам інженерних військ!

Слава Україні!

3 листопада 2024 року.

ШАНОВНІ СЕРЖАНТИ І СТАРШИНИ!

Вітаю вас із професійним святом – Днем сержанта Збройних Сил України.

Фахові й сильні сержанти і старшини завжди є справжньою опорою для офіцерів та зразком у виконанні завдань для всього особового складу підрозділів – для всіх українських солдатів.

Хоробрість наших воїнів, стійкість кожного підрозділу – це багато в чому результат роботи сержантів і старшин, саме їх уміння організувати солдатські колективи. Ця особлива роль у діяльності військових підрозділів, відвага та бойова майстерність кожного сержанта, кож-

ного старшини і є передумовою можливості всієї нашої держави досягти своїх завдань.

Від імені всього українського народу дякую вам за професіоналізм та самовіддане виконання військового обов'язку, які ви демонструєте в захисті нашої держави, за лідерство у військових підрозділах і турботу про солдатів.

Схилиємо голови перед пам'яттю наших героїв, які віддали своє життя на полі бою заради України. Наші люди завжди шануватимуть їх подвиг.

Упевнений, що сержантський корпус Збройних Сил України й надалі надійно стоятиме на захисті рідної землі.

Бажаю всьому сержантському складу українського війська незмінно відчутних результатів у захисті незалежності і суверенітету України та вдячності солдатів.

Слава Україні!

18 листопада 2024 року.

ШАНОВНІ ВОЇНИ-ДЕСАНТНИКИ!

Вітаю вас із Днем Десантно-штурмових військ Збройних Сил України.

Сьогоднішнє професійне свято українські десантники відзначають у запеклих боях з російськими загарбниками на найбільш складних та важливих ділянках.

Ви надійно тримаєте оборону та хоробро і впевнено йдете у наступ, діючи рішуче за будь-яких умов бойової обстановки, виявляючи справжній героїзм і стійкість перед лицем найжорстокіших випробувань цієї війни.

Дякую кожному й кожній, хто під гаслом українського десанту «Завжди перші» зупиняє російських загарбників та бореться за свободу і незалежність нашої держави.

Ушановуючи військовослужбовців цього роду військ, бережемо світлу пам'ять про полеглих у боротьбі заради України та згадуємо всіх, хто віддав своє життя заради майбутнього нашої держави і людей.

Упевнений, що воїни Десантно-штурмових військ Збройних Сил України й надалі надійно стоятимуть на захисті рідної землі.

Бажаю вам незламності духу у відстоюванні незалежності і територіальної цілісності нашої держави та нових перемог у боях з російськими окупантами.

Слава українським десантникам!

Слава Україні!

Володимир ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

21 листопада 2024 року.

ВПЕРШЕ В УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Верховна Рада України прийняла за основу законопроект, яким вперше в історії визначаються засади внутрішньої політики щодо ветеранів війни та їхніх сімей у відповідному законодавстві. Йдеться про проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» щодо формування комплексного підходу до внутрішньої політики у ветеранській сфері».

Документ розроблено народними депутатами України за участі Мінветеранів та представників профільних громадських організацій. «Парламент прийняв за основу важливий законопроект. Вперше в українському законодавстві буде визначено засади внутрішньої політики у ветеранській сфері. Це закладає фундамент для подальшої реалізації змін: у першу чергу, в соціальній, медичній та реабілітаційній сфері для наших захисників і захисниць, їхніх сімей, родин полеглих воїнів», – зазначила міністр у справах ветеранів України Наталія Калмикова.

Запропоновані зміни до чинного законодавства спрямовані, зокрема, на: – забезпечення належної реалізації медичних, освітніх, трудових, економічних, культурних, соціальних прав ветеранів війни, членів їх сімей та інших осіб, якими опікується Мінветеранів відповідно до закону; – формування культури вшанування подвигу ветеранів війни, захисників і за-

хисниць України та постраждалих учасників Революції Гідності;

– сприяння створенню матеріальної й нематеріальної культурної спадщини про українські військові перемоги та українську військову доблесть;

– залучення ветеранів війни до національно-патріотичного виховання;

– створення ефективної системи переходу від військової служби до цивільного життя;

– створення умов для ефективного лікування, реабілітації;

– створення умов для відновлення повноцінного життя й розвитку;

– створення єдиної державної електронної системи турботи про ветеранів війни;

– створення умов для формування програм реінтеграції з громадами;

– сприяння у створенні суб'єктів підприємницької діяльності ветеранами війни та іншими особами, якими опікується Мінветеранів відповідно до закону;

– сприяння створенню нових векторів соціального захисту ветеранів війни.

ПОВАГА І ТУРБОТА

Повага до ветеранів має бути відображена в реальних діях на кожному рівні – від державного до місцевого.

НА ЦЬОМУ наголосив заступник міністра у справах ветеранів України Руслан Приходько під час виступу на засіданні круглого столу Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на тему «Шана та повага захисників і захисниць України» у Полтаві.

Захід пройшов під головуванням очільника підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Анатолія Остапенка, за підтримки Програми USAID «РАДА: наступне покоління».

У зустрічі взяли участь народні депутати – члени Комітету ВРУ з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, міжнародні партнери, представники центральних органів виконавчої влади, громадських організацій родин загиблих, зниклих безвісти, полонених захисників і місцевих органів влади.

Учасники обговорили формування ветеранської політики на місцях, зокрема, меморіалізацію



пам'яті полеглих героїв, захист прав і всебічну підтримку ветеранів війни та їхніх родин.

«Формування ветеранської політики – це системний підхід, який враховує потреби кожного ветерана і його родини з одного боку та інтереси держави з іншого. Саме так ми будемо справедливе і вдячне суспільство. Кожна громада, кожен регіон повинні бути прикладом підтримки і турботи про наших захисників і захисниць. Наша мета – не лише дякувати їм за це, а й створити умови для їхнього відновлення, гідного життя і

розвитку», – зауважив Руслан Приходько.

Також представники місцевих громад Полтавщини поділилися досвідом успішної реалізації соціальних проєктів у регіоні. Серед них послуги з лікування, реабілітації, зубопротезування, безкоштовна можливість для занять спортом. Ветерани війни, родини загиблих захисників і захисниць України, родини Героїв Небесної Сотні та ветеранські громадські об'єднання озвучили проблемні питання й пропозиції до законопроектів Мінвeterанів.

ВІДНОВЛЕННЯ ВЕТЕРАНІВ – ЗАВДАННЯ СПІЛЬНЕ



«Забезпечення відновлення ветеранів і ветеранок є спільним завданням влади та суспільства», – на цьому наголосила міністр у справах ветеранів України Наталія Калмикова під час оголошення про запуск нового проєкту USAID та українського уряду «Реабілітація в Україні» (Rehab4U).

У ЗУСТРІЧІ взяли участь заступник керівника Офісу Президента України Ірина Верещук, міністр охорони здоров'я України Віктор Ляшко, народний депутат України, голова парламентського Комітету з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування Михайло Радуканович.

Проект є найбільшою інвестицією уряду США у фізичну реабілітацію у нашій країні.

У партнерстві з Міністерством охорони здоров'я Rehab4U об'єднає державні установи, неурядові та громадські організації, а також міжнародних партнерів для створення ефективної системи реабілітації. Це дозволить надавати всім українцям, що потребують реабілітаційних послуг, належний рівень догляду та підтримки в громадах, де вони проживають. Проєкт розрахований на 5 років і буде

впроваджений у 15 регіонах України для забезпечення загальнонаціонального впливу.

Міністерство у справах ветеранів України, як координуюче відомство з питань реалізації державної ветеранської політики, також залучене до впровадження проєкту Rehab4U.

«Забезпечення відновлення наших ветеранів – це задача міністерств, задача уряду в цілому, задача суспільства. Тут присутня команда, яка вже багато зробила для цього та готова реалізовувати цей проєкт. Я хочу подякувати USAID за те, що швидко включили Міністерство у справах ветеранів до партнерства у цьому проєкті. Адже саме Мінвeterанів має координуючу роль в усіх питаннях, що стосуються ветеранів. Ми є провідником запитів від ветеранської спільноти до тих, хто безпосередньо реалізує їх. Я хочу

побажати кожному успішних кроків під час реалізації проєкту. Впевнена, що кожен з присутніх тут зробить все можливе для того, щоб кожен українець і українка розуміли, що вони потрібні своїй країні», – наголосила Наталія Калмикова.

Очільниця Мінвeterанів також висловила вдячність уряду і народу Сполучених Штатів Америки за всебічну підтримку України.

Виступаючи на заході, Посол США в Україні Бріджит Брінк зазначила, що для забезпечення ефективної реабілітації проєкт Rehab4U зосередиться на трьох напрямках: координація стратегій, управління та створення реабілітаційних команд.

«Уряд США протягом тривалого часу був надійним партнером у зусиллях України щодо зміцнення її системи охорони здоров'я, і сьогодні, перед обличчям жорстокої війни з боку росії, ця підтримка важливіша, ніж будь-коли. Кількість поранених ветеранів і цивільних осіб з початку повномасштабного вторгнення зробила посилення реабілітаційних послуг пріоритетною інвестицією для Сполучених Штатів, адже ми працюємо, щоб підтримати наших людей, які щодня страждають від жорстоких атак росії».

Протягом наступних п'яти років Rehab4U сприятиме розвитку реабілітаційної інфраструктури, роблячи реабілітаційні послуги доступними на рівні громад, покращуючи стандарти надання відповідної допомоги, розширюючи доступність сучасних допоміжних технологій та підвищуючи кваліфікацію фахівців з реабілітації.

Програма також буде працювати над підтримкою соціальної інклюзії та розширенням можливостей людей з інвалідністю, щоб усі українці могли зробити свій внесок у соціально-економічний розвиток своєї країни.

ЗЕЛЕНЕ СВІТЛО ФАХІВЦЯМ ІЗ СУПРОВОДУ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ

Кабінет Міністрів України прийняв постанову, яка остаточно запроваджує в Україні діяльність фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб.

ДОКУМЕНТОМ затверджено розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення діяльності фахівців із супроводу, врегульовані питання щодо їхнього працевлаштування, оплати праці, функціоналу.

Зокрема, фахівці із супроводу ветеранів можуть бути працевлаштовані не лише в комунальних бюджетних установах (закладах), але й в комунальних некомерційних підприємствах.

А комісія з відбору кандидатів на посаду фахівця із супроводу може працювати не тільки на місцевому, але й на регіональному рівні.

«Ухвалена урядом постановою фактично розпочинає діяльність фахівців із супроводу ветеранів війни. Вони першими, після родини, зустрічатимуть наших захисників і захисниць після повернення з війни у свої громади. По суті, фахівець є інформаційним радником для ветеранів, членів їхніх родин та сімей загиблих. Він надаватиме ін-

формаційний супровід і підтримку, консультуватиме щодо отримання статусів, соціальних гарантій, проходження реабілітації, освітніх та інших послуг, працевлаштування, започаткування власної справи тощо. Дякую уряду за підтримку», – зазначила міністр у справах ветеранів України Наталія Калмикова.

Нагадаємо, 21 жовтня розпочала роботу комісія з відбору кандидатів на посади фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. Далі майбутні фахівці проходять професійну підготовку у закладах вищої освіти та Центрах ветеранського розвитку Мінвeterанів.

Верховна Рада України прийняла у першому читанні законопроект про ветеранське підприємництво. Документ розроблено народними депутатами України за участі Мінвeterанів, інших органів державної влади, Українського ветеранського фонду Мінвeterанів, громадського сектору та ветеранів війни.

ВЕТЕРАНИ ЗДАТНІ ПІДНЯТИ ЕКОНОМІКУ КРАЇНИ НА НОВИЙ РІВЕНЬ

ЗАКОНОПРОЄКТ визначає поняття «ветеранське підприємництво», принципи державної політики у цій сфері, встановлює види та форми держпідтримки ветеранського бізнесу. І що не менш важливо – створює сприятливі умови для започаткування та розвитку ветеранського підприємництва, підвищення його конкурентоспроможності.

«Сьогодні парламент зробив важливий крок – прийняв у першому читанні законопроект про ветеранське підприємництво. Це конкретна можливість для ветеранів реалізувати себе в бізнесі. Ми працювали над цим із народними депутатами, міністерствами та відомствами, Українським ветеранським фондом та громадським сектором. Зараз готуватиметься фінальний текст до другого читання, і я впевнена: ветеранське підприємництво буде закріплене на державному рівні. Наші ветерани заслуговують на це, і вони доведуть, що здатні підняти економіку країни на новий рівень своїми ідеями та підприємницьким духом», – зазначила заступниця міністра у справах ветеранів України Юлія Кіриллова.

У проєкті закону суб'єктами ветеранського підприємництва визначено:

– ФОП або самозайняті особи з числа ветеранів війни, членів їхніх сімей, членів сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни, чле-

нів сім'ї загиблого (померлого) захисника чи захисниці України;

– юридичні особи, де ветеран або група ветеранів війни, та/або члени сім'ї ветерана війни, та/або члени сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни, та/або члени сім'ї загиблого (померлого) захисника чи захисниці України володіють корпоративними правами у розмірі не менше 60% сформованого статутного капіталу або 60% і більше членів юридичної особи є вищезгаданими особами.

Державна підтримка суб'єктів ветеранського підприємництва включає фінансову, інформаційну, консультативну та просвітницьку підтримку.

У тому числі: підтримку у сфері інновацій, науки і промислового виробництва, підтримку суб'єктів ветеранського підприємництва, що провадять експортну діяльність, підтримку у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів і кадрів ведення бізнесу.

Фінансова підтримка ветеранського бізнесу включає гранти, кредити для започаткування і ведення підприємницької діяльності, компенсація відсоткових ставок за кредитами, компенсація лізингових, факторингових платежів тощо.

Детальніше з проєктом Закону про ветеранське підприємництво можна ознайомитися за посиланням <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43186>.



ВДОСКОНАЛЕНО ПРОЦЕДУРУ ОТРИМАННЯ СТАТУСУ ОСОБИ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ

За ініціатииви Мінвeterанів Кабінет Міністрів України вніс зміни до «Порядку встановлення зв'язку інвалідності із пораненнями чи іншими ушкодженнями здоров'я» (постанова КМУ №306). Ними розширюються підстави для встановлення зв'язку інвалідності із пораненнями або іншими ушкодженнями здоров'я, отриманими цивільним населенням від вибухонебезпечних предметів.

ВІДТЕПЕР статус особи з інвалідністю внаслідок війни зможуть отримати не тільки цивільні мешканці територій, де ведуться (або велися) бойові дії, а й ті, хто постраждав від російських обстрілів вибухонебезпечними предметами на інших підконтрольних Україні територіях.

Такі факти підтверджуватимуться місцевим територіальним

органом Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

«Процедури отримання статусів мають бути максимально спрощені. Саме на це націлено наші зміни. Далі буде більше спрощень і можливостей, у першу чергу, через діджиталізацію процесів. Дякую уряду за підтримку», – зазначила міністр у справах ветеранів України Наталія Калмикова.

ПАПЕРОВА ЗАЯВА ДЛЯ ОТРИМАННЯ СТАТУСІВ

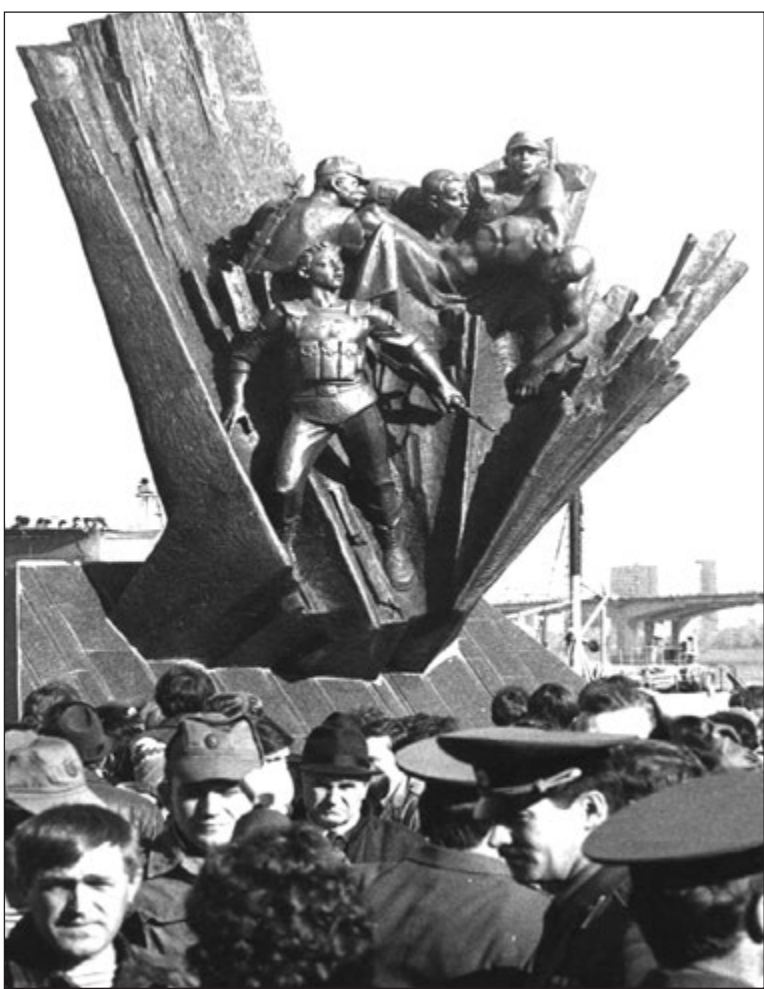
За ініціатииви Мінвeterанів Кабінет Міністрів України вніс зміни до Порядків № 685 та № 740 щодо процедури надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни та статусу члена сім'ї загиблого (померлого) захисника чи захисниці України.

ЗМІНАМИ врегульовано, зокрема, процес подання такої заяви у паперовій формі. Відтепер це можна зробити за місцем своєї реєстрації, звернувшись до місцевого структурного підрозділу з питань ветеранської політики, у тому числі поштою, або через ЦНАП.

Крім того, змінами визначено перелік органів, до яких місцевий структурний підрозділ з питань ветеранської політики робить запит на втручання доку-

ментів у разі їх відсутності у заявника.

«Мінвeterанів продовжує вирішувати питання щодо спрощення процедури отримання статусів. І уряд зробив важливий крок у цьому напрямі. Адже отримання державних гарантій, пільг і послуг залежить від швидких, простих, зрозумілих алгоритмів дій для всіх сторін. Дякую уряду за підтримку», – зазначила міністр у справах ветеранів України Наталія Калмикова.



29 жовтня 1989 року.

НЕМОЖЛИВО стерти історію країни, що писалася роками і десятиліттями. В історії нашої країни, нашого міста та і в сьогоднішній кровопролитній війні дуже багато сумних сторінок. Голод, репресії, Друга світова війна, гоніння та ще багато чого, що хотілося б, але неможливо забути і викреслити з нашої пам'яті. Одна з таких подій – війна в Афганістані. Багато родин зазнали втрат, і їхній біль не вщухає й донині.

З появою у місті перших «афганців» – так у народі почали називати колишніх воїнів, які проходили військову службу на території Афганістану, розпочали виникати різні питання щодо облаштування їхнього життя. У січні 1983 року ЦК КПРС і Рада Міністрів СРСР ухвалили постанову про пільги військовослужбовцям, які проходили службу в складі Обмеженого контингенту радянських військ у ДРА та їхнім сім'ям. У цій же постанові йдеться про те, які написи необхідно робити при спорудженні надгробка і скільки необхідно заплатити сім'ї за загиблого сина, чоловіка.

Ідеї спорудження пам'ятних знаків та обелісків почали зароджуватися з перших днів повернення ветеранів Афганської війни на Батьківщину. Тоді (у 80-ті роки), коли почали приходити перші «цинки», заборонялося навіть писати на надгробках, що воїн загинув у Афганістані.

Та все ж у 1986 році організація воїнів-інтернаціоналістів Дніпропетровського гірничого інституту (на той момент голова організації – студент Микола Лисенко, одним із членів організації був офіцер військової кафедри інституту підполковник Микола Чернов, який мимоволі став на цьому пам'ятнику прообразом одного із «бронзових героїв») виступила з ініціативою про спорудження на території «інститутського містечка» пам'ятного знаку студентам-гірникам, які загинули в Афганістані. Цю ідею підтримав комітет комсомолу інституту, і тут розпочалось її жваве обговорення в студентській та інститутській спільноті.

Для читачів нагадаємо, що на календарі був 1986 рік – по країні гуляли оголошені Михайлом Горбачовим Перебудова і Гласність (перші паростки надії і молододі демократії в тоталітарній країні). До енергії воїнів-«афганців» додалась ініціативність і офіційність комсомольського активу і все разом, помножене на молодість, і справа з спорудженням пам'ятника потихеньку зрушила з місця. Ідея з пам'ятником уже кружляла коридорами Жовтневого райкому і міському комсомолу тодішнього Дніпропетровська. Паралельно з ідеєю спорудження пам'ятника йшло спонтанне формування ініціативної групи (активу) майбутньої міської організації воїнів запасу,

кого гірничого інституту, поділився своєю ідеєю з побратимами, які гаряче її підтримали. Так організація воїнів-інтернаціоналістів нашого вузу виступила з ініціативою про спорудження пам'ятника загиблим».

Далі обговорення питання про увічнення пам'яті воїнів, загиблих під час виконання інтернаціонального обов'язку в Афганістані, за ініціативи комітетів комсомолу відбулося в усіх організаціях і підприємствах міста. Ідея спорудження пам'ятника вселила надію у воїнів-інтернаціоналістів, робітників, студентів.

На всіх підприємствах, у ВУЗах почали збирати гроші, вносилися особисті кошти мешканців міста. Влітку студентські будівельні загони транспортного інституту, державного університету, будівельного, металургійного та інших інститутів заробляли й перераховували гроші на проектування і будівництво пам'ятника.

Виконавчий комітет Дніпропетровської міської ради народних депутатів у березні 1988 року прийняв рішення про спорудження у місті пам'ятника загиблим в Афганістані воїнам-інтернаціоналістам, а у серпні – рішення про відведення земельної ділянки у парку ім. Т. Г. Шевченка для проектування і бу-

міста, лідери студентських рад воїнів-інтернаціоналістів, члени сімей загиблих в Афганістані воїнів, офіцерів запасу, керівні працівники Дніпропетровського міськвиконкому, партійні та комсомольські працівники.

У складі цієї групи були і активно працювали: Микола Лисенко, Олександр Білоцерковець, Микола Чернов, Євген Айтбаєв, Анатолій Поух, Сергій Боровий, Олександр Старушко, Сергій Севріков, Микола Касьян, Віктор Волошин, Юрій Виноградов, Вадим Кравченко, Юрій Аношко, Олена Гусак, Лідія Мазніченко, Антоніна Савко, Лідія Горбенко, Світлана Гуріна та багато інших.

Незважаючи на свою «активність», місцева влада і компартійні діячі наполегливо пропонували обмежитись встановленням простого гранітного каменю і на цьому питанні пам'ятника загиблим в Афганістані воїнам у Дніпропетровську закрити.

Але більшості ветеранів і сім'ям загиблих в Афганістані воїнів від самого початку не подобалося місце для спорудження пам'ятника в парку імені Т. Г. Шевченка і те, який вигляд матиме пам'ятник. Він ніби був би захований від суспільства. Потрібно нагадати: це був мирний час, люди просто жили і не хотіли особливо

представники воїнів-«афганців» з усіх районів і міст Дніпропетровщини – мали можливість оглянути запропоновані проекти і висловити свої думки.

Було бурхливе обговорення та дискусії. Зупинилися на проекті дніпропетровського скульптора Юрія Павловича Павлова, на той момент він був уже досить відомим. За кілька років його запросять до Мінська створювати там меморіальний комплекс «Острів Мужності та Скорботи». Видатний майстер, Заслужений художник України, лауреат мистецької премії ім. Вадима Сідура, мешканець Художнього кварталу Дніпра.

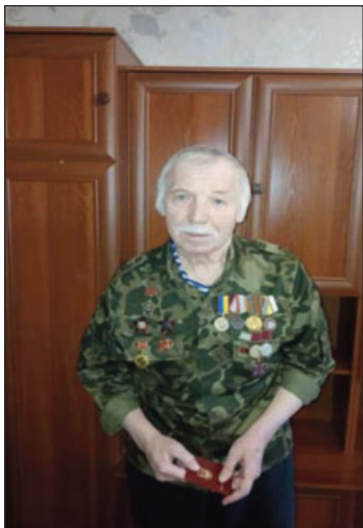
15 лютого 1989 року було остаточно виведено війська СРСР з Афганістану (виведення військ розпочато 15 травня 1988 року), і ця подія ще більше змусила всіх працювати активніше і наполегливіше.

Пам'ятник загиблим воїнам-«афганцям» упродовж майже всього 1989 року, вдень і вночі, створювався скульптором Юрієм Павловичем Павловим та архітектором Володимиром Миколайовичем Шульгою спочатку в майстерні, а потім на будівельному майданчику під пильною увагою компартійних працівників.

Найцікавіша художня робота була

ЖИВУТЬ У СЕРЦІ

35 років тому в Дніпропетровську (з 2016 року – Дніпро) було відкрито перший в Україні пам'ятник загиблим воїнам-«афганцям»



Микола Іванович ЧЕРНОВ.



Авторська група.



Відкриття пам'ятника.



воїнів-інтернаціоналістів Дніпропетровська із числа «афганців» – студентів і робітничої молоді, яка працювала на підприємствах міста.

«Салам, бача! Так я сам себе вітаю, коли приходжу до «афганського» пам'ятника, – говорить Микола Іванович Чернов. – Підіймаю голову до вусатого хлопця у бронзі й тихо додаю: «Ну ось, я знову тут, Коляша...» І так усі 35 років поспіль. З дня відкриття монумента і появи на ньому своєї копії. Бо несподівано для себе став прообразом одного із бійців, котрі навечно закарбовані у бронзі як символ мужності та пам'яті про тих, хто загинув у чужих горах, на далекій афганській землі. За два роки війни, як і кожний, хто пройшов афганське пекло, я бачив стільки смертей, що ще там дав собі слово: якщо виживу і повернуся, то робитиму все, аби ім'я кожного загиблого земляка було висічено на пам'ятнику. Мені пощастило, я повернувся. І працюючи на військовій кафедрі Дніпропетровсь-

дівництва. Розгорнулася активна робота на найкращий проект пам'ятника.

Незважаючи на негласну заборону по всій країні, пам'ятний знак (камінь) на майбутньому місці спорудження пам'ятника у нашому місті було закладено у третю неділю травня 1988 року на центральній алеї парку ім. Т. Г. Шевченка. Що важливо на той час – ініціативу підтримали у керівних кабінетах міста та області.

У день закладення пам'ятного знаку ветеранська громадськість вирішила щороку в третю неділю травня відзначати День воїнів-інтернаціоналістів Дніпропетровщини. Ветерани війни в Афганістані, які проживають у Дніпрі та області, й донині традиційно відзначають цей день.

Не відкладаючи на потім, було створено ініціативну групу з підготовки, будівництва та спорудження пам'ятника. До неї увійшли представники ветеранів війни в Афганістані підприємств і організацій

нічого знати про Афганістан. Але їм нагадували емоційні напідпитку «афганці» – так нас одразу охрестили. А нам хотілося кричати від болю, пережитого в Афганістані, хотілося розповісти всім, щоб знали всі, і такого більше не повторилося!

Після десятиків нарад у кабінетах влади міста та області ухвалили рішення про спорудження пам'ятника на Набережній Дніпра (перетин вулиці Набережна Леніна та вулиці Леніна, зараз це Січеславська Набережна і вулиця Воскресенська) і про те, що майбутній пам'ятник матиме обласний статус.

Серед творчої спільноти було оголошено конкурс на найкращий проект пам'ятника. У музеї Комсомольської Слави у Дніпропетровську найкращі художники, скульптори та архітектори міста і області виставили свої роботи, пропозиції і проекти пам'ятника.

Саме в цей час – з 10 по 14 листопада 1988 року – відбувся перший обласний збір воїнів-інтернаціоналістів, воїнів запасу, делегати якого –

у майстерні скульптора, куди приходили десятки ветеранів війни в Афганістані, як сьогодні говорять, на кастинг. Він вибирав найбільш виразні обличчя і ліпив їх із глини. Деякі ветерани, «увічнінені» на пам'ятнику, живі й сьогодні. Один із них – Микола Іванович Чернов. Інші, в основному, збірні образи.

Незважаючи на те, що остаточний проект був затверджений усіма необхідними інстанціями, роботі скульптора постійно заважали. Щотижня ініціативна група і компартійні органи давали свої пропозиції, рекомендації та поради.

«Коли я вчоргове завітав у майстерню Павлова, щоб віддати зброю для точного копіювання в ліпці, Юрій Павлович якось по-особливому глянув на мене і раптом попросив стати на ліси у центрі майже готового глиняного пам'ятника, щоб прикинути якийсь ескіз, – згадує Микола Іванович Чернов. – Потім, на мить задумавшись, протягнув мені кепку-афганку. Я без зайвих питань одягнув звичний для себе головний убір, постояв на лісах скільки було треба майстру. Перед тим як попрощатись, поцікавився, яка ще потрібна допомога. Підтримати цю людину в такій почесній роботі було просто щастям. Та я навіть і уявити не міг, що тоді скульптор обрав для образу бійця на монументі саме мене. Не надав цьому значення навіть коли на художній раді, де в цілому затверджували готовий проект пам'ятника, голова комісії запитала, чому у бійців такі сумні обличчя. Я не втримався і відповів: щоб зрозуміти, треба було пройти через те пекло. Хотів би я подивитися у тих обставинах на ваші...».

У художній задум було вкладено, що люди, які стоять перед 12-метровим бронзовим пам'ятником на гранітному постаменті, бачать силуети, скульптури солдатів, що розлітаються в різні боки, начебто від вибуху. У горах триває бій. Під час вибуху вбито солдата. Товариші по службі виносять його з кривавого пекла, тримаючи на руках. У цей момент зазнає смертельне поранення і падає другий воїн. Видно влучину від осколка на бронжилеті. Поруч із бійцями їх командир керує ходом бою, що раптово зав'язався з душманами. Хлопці навіть не встигли знати з плеча автомати й вдягнути каски. Вся композиція символізує «вибух» пам'яті та свідомості.

І все ж робота кипіла. На заводах Дніпропетровська з бронзи відливалися і поєднувалися окремі фрагменти пам'ятника. Хід роботи щодня, щоранку, без вихідних контролював В. П. Пустовойтенко – голова Дніпропетровського міськвиконкому, сам будівельник за освітою. Проводив наради з усіма задіяними службами. Виконував прохання скульптора, вирішував поточні питання.

Особливо жорстка дискусія на нарадах у кабінетах влади розгорну-



ТА ГРАНІТІ



лася про бронзові таблички з іменами загиблих в Афганістані воїнів із зазначенням не просто прізвища, імені та по-батькові, а й військової частини, де служив загиблий герой, дати народження та загибелі. Сім'ї загиблих воїнів наполягли, щоб було увічнено всіх загиблих в Афганістані воїнів Дніпропетровської області.

В ініціативної групи ветеранів Афганістану та членів сімей загиблих в Афганістані воїнів з будівництва та спорудження пам'ятника з самого початку була і зріла ідея, яку практично неможливо було втілити в життя – нанести на плиту чи пам'ятник слова з поеми «Кавказ» Т. Г. Шевченка:

...Лягло костями
Людей муштрованих чимало.
А сльоз, а крові! – напоїть
Всіх імператорів би стало
З дітьми і внуками, втопить
В сльозах удов'їх. А дівочих,
Пролитих тайно серед ночі!
А матерніх гарячих сльоз!
А батькових, старих, кривавих!
Не ріки – море розлилось,
Огненне море!

Розуміючи, що дозволу все одно не дадуть, ініціативна група разом зі скульптором Юрієм Павловим, таємно від партійних ідеологічних «контролерів», внесла корективи. Після робочої зміни, вночі на заводі відливаються на «заднику» пам'ятника слова з вірша «Кавказ» Т. Г. Шевченка. Фрагменти зв'язуються та швидко, непомітно встановлюються в єдиному моноліті на пам'ятнику.

Вранці 28 жовтня «найстрашніші» зміни й порушення на споруді виявили партійні ідеологічного відділу міськомкому компартії Дніпропетровська. Розгорівся скандал. Викликали спецмашину, щоб зрізати слова. Члени ініціативної групи із числа «афганців» і членів сімей загиблих в Афганістані воїнів не дозволили цього зробити. Через «НП» багато хто мав позбутися партківтків. На пам'ятник одягли мантию. Ініціативна група під контролем міліції чергувала весь день і всю ніч до відкриття пам'ятника.

29 жовтня 1989 року понад 2,5 тисячі ветеранів війни в Афганістані з Дніпропетровської області, сім'ї за-

гиблих воїнів, жителі міста, представники організацій та підприємств зібралися на відкриття пам'ятника загиблим воїнам-інтернаціоналістам. На відкритті був присутній Герой Радянського Союзу, останній командувач 40-ї армії в Афганістані генерал-полковник Б. В. Громов, який на той час був командувачем Київським військовим округом, що надавало особливий значущості неординарному урочистому заходу. У своєму виступі він наголосив, що ця подія не мала аналогів в Україні та в усьому СРСР.

Звичайно, щоб стримати емоції та бойовий дух ветеранів «афганців», у деяких містах Союзу, щоб розрядити напружену обстановку, скромно і тихо встановлювалися пам'ятні знаки, таблички, камені та обеліски. Але щоб грандіозний пам'ятник, зі скульптурами – це було вперше.

«Це була дійсно неординарна і велика подія, від якої захоплювало подих, – говорить Микола Іванович Чернов. – Кожен присутній на ній «афганець» відчував не лише біль від втрат, але й гордість за те, що вдалося зробити. Що відтепер полеглі побратими будуть постійно присутніми у самому серці обласного центру. Що їхні імена назавжди поринули у вічність. Незабутній момент – коли разом з квітами до постаменту лягали щирі сльози і величезна вдячність за солдатський подвиг... А для мене особисто це був ще й той щемливий момент, коли в одному з бійців на граніті я впізнав себе. Щоправда, не відразу. Я деякий час з певним сумнівом дивився на знайомого вусатого хлопця у кепці-афганці, аж поки колишній розвідник, командир Баграмського розвідувального батальйону підполковник Віктор Бобков, який стояв поруч, твердо не сказав: «Коля, це ж ти!». Трохи оговтавшись від хвилювання, я підійшов до скульптора Павлова, щоб запитати, чому саме я і чому не попередив. На що він міцно потис мою руку і спокійно відповів: «Нічого дивного, просто натура підійшла...».

Дніпропетровський пам'ятник, присвячений солдатам, які загинули в неоголошеній майже десятирічній

війні, в народі, відразу отримав назву «Вибух пам'яті».

Сьогодні меморіальний комплекс складається з пам'ятника воїнам, які загинули в період Афганської війни 1979–1989 років, «Вибух пам'яті» та пам'ятника побратимам, які зникли безвісти в Афганістані і померли на рідній землі після війни від душевних і фізичних ран і хвороб. Цей другий пам'ятник, як частина меморіального комплексу, був споруджений з ініціативи батьків і вів ветеранів Афганістану.

Композиція, створена скульптором Юрієм Павловим і архітектором Володимиром Шульгою, на перший погляд видається досить простою, проте несе глибоке філософське значення. Вона представлена мармуровою плитою, зануреною на гранітний постамент. Плита в розводах – це рівне поле, на якому лежить зламане афганським вітром деревце – молодий дубок, що символізує життя хлопця, яке несподівано обірвалося. Зворотне від прислів'я «Життя прожити – не поле перейти». На гранітній табличці – напис з повідомленням, кому зведено цей монумент. Мармурову плиту, унікальну за своїми декоративними властивостями, «душа в сум'ятті», привезли з



кар'єру Газганського родювища в Узбекистані.

На жаль, меморіальний комплекс неодноразово зазнавав актів вандалізму мисливців за кольоровим металом і не тільки. Через це завжди вносилися значні конструктивні зміни. Основними є перенесення табличок з іменами загиблих воїнів з тильного боку пам'ятника на лицьову сторону.

За пам'ятником демонтовано фонтан з підсвічуванням і джерельцем, що б'ється з-під землі (щоб душі померлих могли вгамувати афганську спрагу). Через неодноразові крадіжки прибрали і бронзовий підсвічник для 9 свічок. Неодноразово відливалися і карбувалися замість викрадених нові таблички з іменами загиблих воїнів.

Як і долі ветеранів Афганістану, стоять дев'ять (за кількістю років війни) побитих скейтбордистами меморіальних чорних колон для покладання квітів. На вході, до площі перед пам'ятником, з боку проїжджої частини зникли дві кутові



відновлювати, і навіть самих викрадачів періодично ловили, штрафували, судили й давали умовні терміни покарання. Значну реконструкцію меморіального комплексу було здійснено влітку 2005 року.

Меморіальний комплекс є місцем пам'яті та шанування для ветеранів Афганської війни, їхніх рідних і друзів, а також усіх громадян, які не байдужі до історії своєї країни. Щороку 15 лютого, у День виведення радянських військ з Афганістану, біля пам'ятника відбуваються урочисті заходи, в яких беруть участь представники влади, громадські організації, школярі та студенти.

До меморіального комплексу постійно приходять воїни, які виконували свій військовий обов'язок в інших країнах, ветерани різних періодів служби і різних родів військ, діти та онуки загиблих і померлих ветеранів, мешканці та гості міста.

На меморіальному комплексі досить часто можна побачити молодих художників, дітей із мольбертами, олівцями та фарбами. Вони мають своє бачення на далекі події в Афганістані. Щодня біля підніжжя пам'ятників лежать живі квіти.

Приходять ветерани двох воєн – Афганської та кровопролитної сьогоднішньої. Нині багато учасників бойових дій в Афганістані виконують свій громадянський та військовий обов'язок, займаються волонтерською діяльністю. Є поранені і контужені, які стали інвалідами в результаті бойових дій. Бажаємо, щоб на нашій землі України якнайшвидше настав довгоочікуваний мир і спокій.

Пам'ятник загиблим воїнам «афганцям», перший в Україні, нагадує про те, що чужої війни не буває. Це не тільки пам'яті про жертв війни, а й застереження про її страшні наслідки. Це нагадування нам про те, що мир і свобода є цінностями, які потрібно берегти і захищати постійно і щодня.

Так швидко плине час. Ось вже минуло 35 років з моменту встановлення і дня відкриття пам'ятника воїнам Дніпропетровщини, які загинули в Афганістані. Це частина нашого життя. Це був не поклик душі, це був наказ держави, який вони гідно виконали.

29 жовтня 2024 року всі, хто має відношення до цієї події, хто пам'ятає цей день, зібралися, щоб покласти квіти до пам'ятника загиблим. А ветеранам – побажати здоров'я і довгих років життя.

Мирного неба та здоров'я живим, пам'ятаємо про тих, кого з нами немає.

І дай Боже, щоб більше ніхто ні з ким не воював.

Слава ЗСУ!

Хай живе наша Україна!

НАД НАРИСОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Юлія БАБЕНКО, член Національної Співки журналістів України, володарка «Золотої медалі журналістики», дружина учасника бойових дій в Афганістані.

Юрій ВІНОГРАДОВ, голова Дніпропетровського міського об'єднання ветеранів Афганістану УСВА, учасник бойових дій в Афганістані у 1982–1984 рр.

Віктор ВОЛОШИН, голова Дніпропетровського обласного об'єднання ветеранів Афганістану УСВА, учасник бойових дій в Афганістані у 1985–1987 рр.

Фото із особистих архівів учасників бойових дій в Афганістані, членів УСВА, мешканців Дніпра.

ДОПОМОГЛИ І ЗАХИСНИКАМ, І ХЕРСОНЦЯМ



Шепетівська СВА звернулася до кількох громад з проханням допомоги зібрати продукти борщового набору воїнам, які захищають країну від ворога, а також тим, хто найбільше потерпає від наслідків агресії.

ДОПОМОГТИ один одному – обов'язок кожного хто б ти не був. Існує багато видів допомоги: матеріальна, фізична, моральна, духовна та інші. Кожен з нас якоюсь мірою її потребує, а коли триває війна – тим більше.

Найпершими на заклик шепетівських «афганців» відгукнулись мешканці Михайлюцької ОТГ, згодом приєдналися жителі сіл Жолудки і Рудні. По продукти приїхали самі військові однієї з танкових частин, де служать шепетівчани. До збору приєдналися жителі Городищенського, Вербо-вечького, Мокіївського, Рожичнянського старостатів і села Кірчик.

Зібрані овочі та продукти довготривалого зберігання, смаколики, предмети гігієни, дитячі малюнки знайшли своїх адресатів.

Допомогу надавали не тільки шепетівчани, а й жителі Полонщини, Ізяславщини та Білогірщини. Приємно, що не перевелися люди, щедри на добро, з щирою душею готові допомогти, не рахуючись ні зі статками, ні з часом.

Всього було зібрано понад 11 тонн гуманітарної допомоги, яку доставлено до наших захисників Херсонського, Покровського, Харківського напрямків священнослужителями-волонтерами Шепетівської єпархії. В дорогу волонтерів благословив настоятель храму Віри, Надії, Любові та їх матері Софії воїн-«афганець» протоієрей Анатолій Вересюк.



Колону очолює отець Федір Вересюк.

Наших посланців-волонтерів радо зустрічали в усіх військових частинах, бо вони приїхали не тільки з необхідною допомогою, а й з молитовною підтримкою родин воїнів.

З радістю волонтерів зустріли в Херсоні представники місцевої організації ветеранів війни в Афганістані, яким шепетівські «афганці» передали допомогу. Як пізніше стало відомо, херсонські «афганці» також поділилися з військовими отриманою допомогою. Так і проявляється порядність і небайдужість до чужої біди, бажання допомогти один одному.

Не минули допомогою школярів Херсонщини, зокрема сіл Дар'івка і Білозерка. Діти отримали шкільне приладдя та солодоші.

Заступник Херсонської обласної спілки воїнів-«афганців» Віктор Кіреєв щиро подякував волонтерам за допомогу.

Володимир ПИПІЧ, член Шепетівської СВА, учасник бойових дій в Афганістані.

Ветерани за кордоном

ФРАНЦІЯ: ПІДТРИМКА ТА СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ

Державним органом, уповноваженим надавати підтримку ветеранам військової служби у Франції, є Міністерство збройних сил Французької Республіки у співпраці з Міністерством охорони здоров'я та профілактики (Ministère de la Santé et de la Prévention).

ОСНОВНИМИ установами, які реалізують державну політику підтримки ветеранів, є Національний офіс ветеранів в жертв війни (Office National des Anciens Combattants et Victimes de Guerre, ONACVG – <https://www.onacvg.fr/>) та Національний інститут інвалідів (Institut National des Invalides, INI – <https://www.invalides.fr/>).

Підтримка ветеранів регулюється Кодексом військових пенсій і жертв війни (Code des pensions militaires d'invalidité et des victimes de guerre), що закріплює права ветеранів і визначає пільги та програми соціальної адаптації.

Перші програми допомоги ветеранам у Франції з'явилися після Першої світової війни, коли країна зіткнулася з масштабною кількістю поранених і травмованих солдатів, що потребували довготривалої медичної і соціальної допомоги. Поступово підтримка ветеранів стала державною справою, що регулюється на рівні законодавства, а також включає фінансування та організаційну підтримку.

Після Другої світової війни і конфліктів у Північній Африці (в Алжирі, Марокко і Тунісі) держава створила нові програми для адаптації ветеранів до цивільного життя, соціальної реабілітації та допомоги родинам загиблих і поранених. З початку 2000-х років у Франції зросла увага до психологічної реабілітації після бойових дій в Афганістані, на Близькому Сході та в регіонах Африки.

Сьогодні Франція реалізує низку комплексних державних програм для ветеранів:

– **Програма медичних і соціальних пільг** (Code des pensions militaires d'invalidité et des victimes de guerre). Ветерани отримують доступ до медичних послуг, пільго-



вих програм лікування й реабілітації. Франція забезпечує психологічну підтримку ветеранам з ПТСР і травмами, пов'язаними з бойовим досвідом. Програма також покриває витрати на протези, спеціальне обладнання та адаптацію житла для ветеранів з інвалідністю.

– **Програми професійної реінтеграції.** Міністерство збройних сил Франції та ONACVG розробили програми для допомоги ветеранам у поверненні до цивільного життя, включаючи професійні курси та навчання нових професій. Особливий акцент робиться на програмах, що адаптовані для ветеранів з інвалідністю або фізичними травмами.

– **Пріоритетне забезпечення житлом.** ONACVG надає допомогу ветеранам в отриманні соціального житла. Це включає пріоритетний розгляд заявок на пільгові умови проживання, особливо для ветеранів, що залишилися без постійного місця проживання або мають інвалідність.

– **Психологічна підтримка та лікування ПТСР.** Міністерство охорони здоров'я та профілактики організовує лікування ПТСР і надає доступ до психосоціальних центрів, де ветерани можуть отримувати групову та індивідуальну терапію. ONACVG і регіональні медичні установи пропонують довготривалу підтримку, включаючи сімейну терапію, що допомагає ветеранам краще адаптуватися до мирного життя.



Основні державні та громадські організації, що діють у галузі підтримки ветеранів у Франції:

– **Національний офіс ветеранів і жертв війни (ONACVG).** Центральна установа, що надає всебічну соціальну, юридичну і психологічну

підтримку ветеранам, забезпечуючи виплату пенсій, соціальну адаптацію та сприяючи в працевлаштуванні. Контактна інформація: сайт – <https://www.onacvg.fr/>, email – sourriers-site@onacvg.fr. Генеральна директорка офісу – Марі-Крістін Вердье-Жуклас (Marie-Kristine Verdier-Jouclas).

– **Національний інститут інвалідів (INI).** Здійснює комплексні медичні послуги для ветеранів з важкими травмами. INI забезпечує ветеранів медичним обладнанням, реабілітаційною технікою та проводить курси реабілітації. Контактна інформація: сайт – <https://www.invalides.fr/>, email – secretariat.direction@invalides.fr. Директор – генерал Ремі Макарець (Le Général Rémi Macarez).

– **Федерація ветеранів (Union Nationale des Combattants, UNC).** Займається соціальною адаптацією ветеранів, надає юридичні консультації, а також організовує культурні та соціальні заходи, що сприяють соціальній інтеграції. Контактна інформація: сайт – <https://www.unc.fr/>, email – uncnationale@unc.fr. Президент – генерал Ерве Лонге (Le Général Hervé Longuet).

– **Les Gueules Cassées** – одна з найстаріших ветеранських організацій Франції, заснована після Першої світової війни для підтримки ветеранів з тяжкими травмами. Асоціація фінансує різноманітні медичні дослідження і розвиває програми реабілітації для ветеранів, співпрацюючи з медичними закладами та реабілітаційними центрами по всій країні. Контактна інформація: сайт – <https://www.gueules-cassees.asso.fr/>, email – oroussel@gueules-cassees.asso.fr. Генеральний директор – Олів'є Руссель (Olivier Roussel).

– **Psycom** – асоціація, що займається просвітництвом і підтримкою у сфері психічного здоров'я, включаючи програми для ветеранів. Psycom надає послуги психосоціальної підтримки та інтеграції для ветеранів, які стикаються з психічними розладами, пов'язаними з досвідом війни, такими як ПТСР. Контактна інформація: <https://www.psycom.org/>, email – contact@psycom.org, info@psycom.fr. Директорка – Од Карія (Aude Caria).

– **Centre Hospitalier de Jurelles-Metz** – державний центр у Лотарингії, відомий своїм досвідом у сфері психосоціальної реабілітації для пацієнтів з тривалими психічними розладами. Центр надає послуги, які включають психотерапію, фізіотерапію, трудову терапію та програми соціальної адаптації. Контактна інформація: сайт – <https://www.epsm-metz-jury.fr/>, email – directeur@epsm-metz-jury.fr, mda7@epsm-metz-jury.fr. Директорка – Веронік Кнейб (Véronique Kneib).

– **Espoir 54** – громадська організація, яка спеціалізується на психосоціальній допомозі людям з психічними розладами, включаючи ветеранів. Контактна інформація: сайт – <https://espoir54.org/>, email – espoir54@espoir54.org. Директор – Стефан Воансон (Stéphane Voinson).

За матеріалами Посольства України у Французькій Республіці.

Протезування – за державні кошти

Передбачені у держбюджеті кошти на протезування повністю покривають потреби захисників у протезах, включно з високофункціональними моделями.

ПРО ЦЕ ЗАЗНАЧИЛА радниця міністра соціальної політики України Олена Кульчицька в ефірі телемарафону «Єдині новини». За її словами, система протезування включає кілька етапів. На етапі первинного протезування пацієнт отримує простіший протез, щоб навчитися користуватися ним. Через 12 місяців після первинного протезування військовий може звернутися за протезом підвищеної функціональності.

«Важливо зауважити, що у деяких випадках можливе і первинне протезування протезом підвищеної функціональності. Отримати такий протез можна, зокрема, у разі високої ампутації рук, не чекаючи завершення строку в 12 місяців», – додала О. Кульчицька.

Протягом останніх шести місяців у Мінсоцполітики тричі підвищували граничну вартість протезів підвищеної функціональності. Зокрема, нещодавно збільшили граничну вартість протезів нижніх кінцівок для військових – учасників бойових дій на 600 тисяч гривень.

Термін виготовлення первинного протеза в середньому становить до 45 робочих днів. Простий протез можна виготовити за дві тижні, тоді як виготовлення високофункціональних протезів є складнішим процесом. Він включає налаштування виробу, адаптацію до індивідуальних потреб пацієнта і навчання користуванню протезом.

Важливою складовою протезування є допротезна реабілітація. Для підготовки військового до використання протеза залучається мультидисциплінарна реабілітаційна команда. Це допомагає людині фізично й психологічно адаптуватися до нового стану. Також держава забезпечує інші допоміжні засоби реабілітації – крісла колісні, милиці, ходунки тощо.

Підвищено граничні ціни на високофункціональні протези

У Мінсоцполітики підвищили граничні ціни на високофункціональні протези нижніх кінцівок для військових – учасників бойових дій.

ТАКЕ РІШЕННЯ набрало чинності згідно з наказом від 11 жовтня 2024 року №464-н. Це важливо для підтримки військовослужбовців, які зазнали ампутації, захищаючи державу. Адже забезпечується можливість безоплатного надання високофункціональних протезів з електронними колінними модулями від провідних світових виробників, таких як Otto Bock, Ossur, Proteor, Blatchford та інших за державною програмою протезування.

Відповідно до наказу збільшено ціни на:

– протез стегна модульного типу з колінним вузлом з електронним керуванням (з 1,2 млн грн до 1,7 млн грн);

– протез після видалення в тазостегновому суглобі модульного типу з колінним вузлом з електронним керуванням (з 1,4 млн грн до понад 2,0 млн грн).

Розрахунки підвищених граничних цін ґрунтуються на детальному аналізі калькуляцій протезних підприємств, що співпрацюють з державною програмою забезпечення високофункціональними протезами.

Довічне забезпечення засобами реабілітації та спрощення процедури заміни частини протеза

За поданням Мінсоцполітики уряд ухвалив низку важливих змін до Постанови № 321 «Про затвердження Порядку забезпечення допоміжними засобами реабілітації осіб з інвалідністю», спрямованих на додаткову підтримку ветеранів та військовослужбовців.

ІДЕТЬСЯ, зокрема, про спрощення процедури заміни частини протеза – приймальної гільзи (куксоприймача). Така потреба є досить поширеною для протезованих ветеранів, військовослужбовців.

Відтепер у разі, якщо вартість заміни не перевищує 15 відсотків граничної ціни протеза (для військовослужбовців з урахуванням трикратного збільшення), для процедури не потрібне оформлення висновку мультидисциплінарної реабілітаційної команди, ВЛК, ЛКК чи МСЕК. Достатньо рішення комісії протезно-ортопедичного підприємства.

дичного підприємства. Це суттєво скоротить час заміни гільзи.

Своєю чергою протезно-ортопедичне підприємство, яке отримало заявку на проведення ремонту засобу реабілітації, буде зобов'язане до формування попереднього замовлення складати калькуляцію та завантажувати її до електронної особової справи.

Це сприятиме прозорості розрахунку вартості ремонту засобів реабілітації.

До того ж, відтепер усім військовослужбовцям з ампутаційними куксами направлення на

надання права людям з інвалідністю з порушеннями зору або слуху отримувати компенсацію за самостійно придбані допоміжні засоби реабілітації (наприклад, мобільний телефон чи білу тростину) лише на підставі документа, що підтверджує факт інвалідності, без необхідності додаткового оформлення висновку комісії.

Також затверджено перелік документів, які подаються окремими категоріями громадян (цивільні особи, які постраждали від військової агресії Російської Федерації проти України, особи,

– територіального відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю

або через електронний кабінет особи з інвалідністю (<https://ek-cbi.msp.gov.ua/>).

На основі цієї заявки Фонд соціального захисту осіб з інвалідністю формує направлення на проведення ремонту протеза.

Після цього потрібно звернутися до протезно-ортопедичного підприємства. На сьогодні в різних регіонах України працює близько 100 таких підприємств. На підприємстві у базі даних перевіряють наявність направлення на ремонт протеза. За наявності направлення формують попереднє замовлення і складають калькуляцію.

Якщо вартість заміни приймальної гільзи не перевищує 15% граничної ціни протеза, рішення про її заміну приймається комісією протезно-ортопедичного підприємства. До складу цієї комісії входять лікар, фахівець з реабілітації та протезист.

Останній етап – отримати протез з новою приймальною гільзою. Для цього після ремонту протеза потрібно підписати акт виконаних робіт.

Зауважимо, якщо вартість приймальної гільзи виявиться більш ніж на 15% вищою за граничну ціну протеза, у такому випадку необхідно отримати додатковий висновок одного з цих органів:

– мультидисциплінарної реабілітаційної команди;

– військово-лікарської комісії;

– лікарсько-консультативної комісії;

– медико-соціальної експертної комісії.

Нагадаємо, в Україні діє державна програма забезпечення протезами, яку реалізує Мінсоцполітики. Отримати протези можуть усі, хто їх потребує. Водночас учасники бойових дій мають пріоритетне право на забезпечення протезами.

Протезування є безоплатним. Держава гарантує якісні протези, їх обслуговування та ремонт. Виготовляють протези із сучасних іноземних складових за новітніми технологіями.

Важливо! Для отримання протеза військовими та цивільними, які постраждали внаслідок війни, чекати встановлення статусу інвалідності не потрібно.

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА ДІЄ

Держава повною мірою та безоплатно забезпечує захисників сучасними протезами та іншими допоміжними засобами реабілітації.



забезпечення допоміжними засобами реабілітації буде довічним (крім крісел колісних з електроприводом та електроскутерів).

Окрім цього, передбачено інші прогресивні зміни, важливі для захисників. Зокрема, прямо передбачено, що військовослужбовці, які зазнали травми або поранення під час захисту Батьківщини, забезпечуються допоміжними засобами реабілітації з трикратним збільшенням їх вартості незалежно від факту звільнення з військової служби під час лікування та реабілітації.

Не менш важливим є вдосконалення механізму заміни втраченого чи пошкодженого засобу реабілітації – визначено вичерпний перелік необхідних документів, які подаються особами в таких випадках.

Серед інших вдосконалень –

стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи Російською Федерацією) для взяття на облік і забезпечення засобами реабілітації без встановлення інвалідності.

Як замінити приймальну гільзу протеза за спрощеною процедурою

За поданням Мінсоцполітики уряд спростив процедуру заміни приймальної гільзи протеза. Потреба у цій послугі є досить поширеною для протезованих захисників. Як замінити приймальну гільзу протеза?

ПЕРШИЙ ЕТАП – подати заявку на ремонт протеза до: – управління соціального захисту населення; – ЦНАПу;

Зверніть увагу!

ВТРАТА ПОСВІДЧЕННЯ: ЯК ВІДНОВИТИ

Посвідчення учасника бойових дій є основним документом, що підтверджує право власника на певні пільги та преференції. Однак, як з іншими документами, з ним можуть ставитися непередбачувані неприємності. Воно може загубитися, стати непридатним для користування, бути знищеним, наприклад, через обстріл. Зрештою, його можуть вкрати. Як відновити документ?

Є КІЛЬКА ВАРІАНТІВ отримання нового посвідчення. Якщо мова йде про чинного військовослужбовця, то потрібен рапорт на ім'я командира військової частини.

Якщо ви звільнені з військової служби, то звертатися треба до ЦТК і СП, в якому перебуваєте на обліку. Також можна звернутися до Мінветеранів, якщо статус учасника бойових дій отримували через міжвідомчу комісію, створену при цьому міністерстві.

Також до рапорту чи заяви мають додаватися певні документи. Вид рапорту, а також які саме документи потрібно до нього додавати – залежить від обставин.

Втрадили або посвідчення вкрати

У такому випадку до рапорту мають додаватися наступні документи: – документ, що підтверджує прийняття та реєстрацію заяви до Національної поліції щодо втрати (викрадення) посвідчення; – опубліковане оголошення в друкованих засобах масової інформації про недійсність втраченого (викраденого) посвідчення (із зазначенням прізвища, імені та по-батькові особи, а також серії та номера посвідчення); – копія втраченого (викраденого) посвідчення (якщо є); – лист талонів та його копія; – копія паспорта (перша сторінка, якщо документ у формі книжечки); – дві кольорові фотографії розміром 3x4 см на матовому папері (зображення обличчя має займати 65-70 % фото).

Посвідчення стало непридатним до використання

Таке періодично стається, враховуючи реалії військового побуту. Тож, якщо посвідчення стало непридатним до користування, то до рапорту додаються наступні документи: – пошкоджене посвідчення; – лист талонів;

– копія паспорта (перша сторінка, якщо документ у формі книжечки); – дві кольорові фотографії розміром 3x4 см на матовому папері (зображення обличчя має займати 65-70 % фото).

Знищення під час виконання бойових або службових завдань

Таке також періодично стається, адже ніхто й ніщо не застраховане від обстрілів. Тож якщо посвідчення було знищено, то в першу чергу в частині має бути проведене службове розслідування. І на його підставі здійснюватиметься відновлення.

Потрібно буде лише подати дві кольорові фотографії розміром 3x4 см на матовому папері.

Олександр МАРЧЕНКО, ArmiaInform.

ФАХІВЦІ ВІДНОВЛЮЮТЬ ЗІР

У межах Меморандуму Мінветеранів із МБФ «Сприяння розвитку медицини» реалізується проєкт «Повернемо зір захисникам і захисницям».

«**П**ОВЕРНЕМО зір захисникам і захисницям» – спільний проєкт Міністерства у справах ветеранів України, МБФ «Сприяння розвитку медицини» та клініки «Мікрохірургія ока Василя Шевчика».

Він надає можливість ветеранам, які повністю або частково втратили зір під час виконання бойових завдань або відчували його значне погіршення після повернення до цивільного життя, безоплатно отримати комплексну

діагностику та сучасне лікування.

Така можливість сьогодні є у Києві, Чернігові та Житомирі. Географію закладів – учасників проєкту надалі планують розширити.

За понад три місяці з початку реалізації проєкту допомогу отримали 368 ветеранів і ветеранок.

Проведено: 281 діагностику без подальшого оперативного лікування, 46 операцій по заміні кришталика, 41 лазерну корекцію зору та інші види оперативного втручання.

Перелік можливих безоплатних послуг: повне офтальмологічне обстеження, оперативне та лазерне лікування захворювань очей, лікування рубцевих змін обличчя.

Скористатися послугами можуть: учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, комівані з військової служби за станом здоров'я, але ще не отримали відповідного посвідчення (першочергово комівані через захворювання та травми очей).

Як отримати послуги?

Записатися на безоплатне офтальмологічне обстеження можна за телефонами:

Київ і Чернігів: +38 0462 90 90 90, Житомир: +38 098 211 27 27.

ПІЛОТНИЙ ПРОЄКТ ТРИВАЄ

ПРОГРАМА «Зубопротезування окремих категорій осіб, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України» діє вже сім місяців і охоплює 23 області країни.

332 медзаклади надають ветеранам і військовослужбовцям безоплатні стоматологічні послуги. Найбільше їх у Полтавській, Харківській та Тернопільській областях.

За даними МОЗ, безоплатними послугами зуболікування у межах проєкту скористалися понад 4000 пацієнтів, а зубопротезування – більше 3000 військовослужбовців і ветеранів.

Отримати комплексну стоматологічну допомогу в межах проєкту

Учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, діючі військовослужбовці можуть безоплатно отримати комплексну стоматологічну допомогу в межах пілотного проєкту Національної служби здоров'я України у взаємодії з Мінветеранів, Міністерством охорони здоров'я та Міністерством оборони України.

можуть: учасники бойових дій; ветерани війни; особи з інвалідністю внаслідок війни; військовослужбовці, які поки не отримали статус учасника бойових дій, але продовжують виконувати бойові завдання.

Гранична вартість послуг із зубопротезування не може перевищувати 14984 грн, зуболікування – 24 952 грн.

Скористатися програмою без-

оплатного зубопротезування пацієнт може один раз протягом року.

Із детальним переліком документів, послуг і законтрагованих медичними закладами можна ознайомитися на сайті НСЗУ за таким посиланням: <https://bit.ly/3WQ1sQ>.

У разі виникнення додаткових питань можна звернутися до операторів контакт-центру НСЗУ за номером 16-77.

Фестиваль



СЛАВИМО УКРАЇНУ В ПІСНЯХ

450 СТОЛИЧНИХ студентів взяли участь у фестивалі військово-патріотичної пісні «Славетні епохи України». Пісенне свято на території Національного університету біоресурсів та природокористування України організувала і провела Київська міська Спілка ветеранів Афганістану. Переможці та призери отримали дипломи і цінні подарунки. Усіх учасників пригостили польовою кашею зі смаколиками.



ПРОВЕЛИ РЕМОНТНІ РОБОТИ

У Тернівському районі міста Кривий Ріг, за ініціативи і безпосередньої участі ветеранів-«афганців» відремонтовано пам'ятник воїнам, які загинули в Афганістані, у сквері по вулиці славетного кошового отамана запорозьких козаків Івана Сірка.



ЦЕЙ МЕМОРІАЛ спорудили і відкрили у жовтні 2011 року на знак вшанування і пам'яті чотирьох земляків, які загинули на чужій землі, з честю і гідністю виконавши свій громадянський і військовий обов'язок.

Активну участь у проведенні ремонтних робіт з реконструкції пам'ятника взяли учасники бойових дій в Афганістані С. Яхно, О. Антипенко (нині покійний), В. Стецький, Ю. Горбенко, О. Рудюк, В. Васильєв, Ю. Кривохатко, С. Романовський – члени Тернівської районної спілки ветеранів Афганістану «Гепард». Замінили гранітні плити, які з часом потріскались і повідпадали від підніжжя пам'ятника, а також провели інші ремонтно-оздобувальні роботи. Домовились про те, що з настанням тепла необхідно буде привести прилеглу до меморіалу зелену зону у належний вид та пофарбувати лавки.

Володимир СТЕЦЬКИЙ,
учасник бойових дій
в Афганістані, кавалер
медалі «За відвагу».



Пам'ять

ПАМ'ЯТАЮТЬ ПОБРАТИМА

У селищі Сапова на Тернопільщині зібралися ветерани війни в Афганістані на чолі з головою Теребовлянської Спілки ветеранів Афганістану Богданом Гумницьким, щоб вшанувати пам'ять полеглого воїна Ореста Гальчука.

40 РОКІВ ТОМУ, 18 жовтня 1984 року Орест Гальчук загинув у жорстокому бою під час проведення бойової операції в провінції Нангархар.

За мужність і відвагу наго-



роджений орденом Червоної Зірки (посмертно).

На кладовищі села Сапова біля могили Ореста Гальчука ветерани-«афганці» спільною молитвою, запаленням лампадок і покладанням квітів вшанували його пам'ять. Побратими відвідали місцеву школу, поспілкувалися з педагогами та біля меморіальних дошок полеглим землякам на війні в Афганістані вшанували їх пам'ять молитвою і покладанням квітів.

Василь КОГУТ,
перший заступник
голови Тернопільської
обласної організації УСВА.

Спорт

ПІД ЕГІДОЮ СТОЛИЧНИХ «АФГАНЦІВ»

До Дня захисників і захисниць України Київською міською Спілкою ветеранів Афганістану організовано та проведено низку спортивних змагань.

ПАМ'ЯТІ Героїв України присвятили XXV Всеукраїнські змагання зі спортивного орієнтування на місцевості в лісопарковій зоні Києва. Участь брали 400 спортсменів різних вікових груп від 8 до 85 років.

Всеукраїнський турнір зі стрільби з лука «Осінь зорі» зібрав у столиці 85 учасників з різних регіонів України. Всі переможці отримали медалі, грамоти та цінні подарунки від організаторів змагань.



ВЛУЧНІ СТІЛЬЦІ



У Ковелі на базі ліцею №10 провели змагання «Влучний стрілець» серед юнаків і дівчат 2007 року народження з навчальних закладів територіальної громади, присвячені Дню Збройних Сил України та пам'яті полеглих воїнів.

ІНІЦІАТОРОМ та організатором стала Ковельська міська районна організація ветеранів Афганістану та управління молоді, туризму і спорту міської ради.

Із вітальним словом до учасників звернувся голова ковельських «афганців» Микола Савосюк та його заступник Анатолій Заскальний. Ветерани наголосили, що проведення змагань зі стрільби

стало уже доброю традицією, а в сучасних умовах війни подібні змагання мають на меті популяри-

зувати професію військового, нагадати про наших доблесних захисників, побажали аби зброя використовувалася лише в навчальних цілях, а небо над головою завжди було мирним.

З великим захопленням змагались учасники. Перше місце – у команди ліцею №10, вона нагороджена перехідним кубком, на другому і третьому місцях – команди ліцеїв №7 і №12.

На урочистому закритті всім учасникам вручено грамоти і медалі з побажанням нових досягнень у спорті.

Ковельська міська районна організація ветеранів Афганістану висловлює подяку вчителю предмета «Захист Вітчизни» ліцею №10 Олександрові Васильовичу Фомику за організацію та підготовку тиму для проведення змагань.



ТТ

ТРЕТІЙ ТОСТ

Ідентифікатор медіа
R30-03455.

Газета заснована у липні 1991 року

ЗАСНОВНИК: УКРАЇНЬСЬКА СПІЛКА ВЕТЕРАНІВ
АФГАНІСТАНУ (ВОЇНІВ-ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ)

РЕДАКЦІЯ НЕ ЗАВЖДИ ПОДІЛЯЄ ПОЗИЦІЮ АВТОРІВ І НЕ МАЄ МОЖЛИВОСТІ ПОВЕРТАТИ РУКОПИСИ. ЛИСТУВАННЯ З ЧИТАЧАМИ – НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ. ЗА ТОЧНІСТЬ І ДОСТОВІРНІСТЬ ВИКЛАДЕНИХ ФАКТІВ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕСЕ АВТОР.

НАША АДРЕСА:

01054, М. КИЇВ, ВУЛ. ЯРОСЛАВІВ ВАЛ, 36Б.

ТЕЛ. 272-47-45, ФАКС 272-50-42.

E-MAIL: USVA2007@UKR.NET

САЙТ: WWW.USVA.ORG.UA

ГАЗЕТУ ВІДДРУКОВАНО У ДРУКАРНІ

ФОП КЛЮЧУК С. М., МІСТО ЧЕРНІВЦІ,

ВУЛ. ЗАВОДСЬКА, 37.

Тираж 2000. Зам. 1201.

ІНДЕКС 30224.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

